

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **J.S.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2025 roku,

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2024 roku, sygn. akt I KO 72/24, o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie wobec jego oczywistej bezzasadności

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił:

utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy.

UZASADNIENIE

Skazany J.S. wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 grudnia 2000 r., sygn. akt II AKa 535/00, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 9 października 2000 r., sygn. akt II K 172/00 i wniósł o przyznanie mu do postępowania wznowieniowego obrońcy z urzędu. Skazany, powołując się na art.

13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPCz), podniósł, że w jego ocenie:

1. w postępowaniu instancyjnym ujawniła się bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. uzasadniająca wznowienie postępowania na podstawie art. 542 k.p.k., albowiem w toku postępowania nie czuwano w sposób należyty nad zapewnieniem mu realnej obrony – obligatoryjnej, gdyż nie dyscyplinowano ani nie zmieniono mu wyznaczonego obrońcy z urzędu, tolerując wadliwe przypisanie mu m. in. zbrodni usiłowania zabójstwa, podczas gdy – jego zdaniem – powinien on odpowiadać wyłącznie za przestępstwo spowodowania ciężkich obrażeń ciała, zagrożone łagodniejszą karą;
2. w sprawie ujawniły się nowe, nieznane sądowi orzekającemu fakty i dowody, uzasadniające wznowienie w oparciu o art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. w postaci jego twierdzenia, że jest niewinny, albowiem nie zagwarantowano mu swobody wypowiedzi, a nie miał zamiaru świadomie dokonać przypisanego mu przestępstwa i nadal korzysta z domniemania niewinności wyrażonego w art. 42 Konstytucji RP, co powinno prowadzić do ponownego przeprowadzenia postępowania w sprawie; w ocenie skazanego nie zostały usunięte wątpliwości wynikające z opinii biegłych, wskazujące, że wystąpił bodziec sytuacyjny w postaci prowokacyjnego zachowania pokrzywdzonego, poprzez przesłuchanie biegłych przed sądem.

Postanowieniem z dnia 24 października 2024 roku, sygn. akt I KO 72/24, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie wobec jego oczywistej bezzasadności.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł skazany J.S., szeroko kwestionując w opisowy sposób tryb procedowania, a przede wszystkim fakt, że nie został mu wyznaczony obrońca z urzędu celem sporządzenia i wniesienia wniosku o wznowienie. Nadto ponownie podniósł argumenty odnoszące się merytorycznie do prawomocnie zakończonego postępowania. W konkluzji wniósł o uchylenie

zaskarżonego postanowienia oraz wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i wniesienia wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedzione zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Wskazać przy tym na wstępie należy, iż powołanie się przez skarżącego na art. 13 EKPCz było zbędne, gdyż prawo do środka odwoławczego w przedmiotowej sytuacji przysługiwało skarżącemu wprost z regulacji przewidzianej przez ustawodawcę krajowego w art. 545 § 3 *in principio* k.p.k.

Zgodnie z przepisem art. 545 § 3 k.p.k., sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, bez wzywania strony do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność. Co istotne i co należy wyraźnie podkreślić, to fakt, że w tym trybie sąd nie rozpoznaje merytorycznie wniosku i nie bada jego zasadności pod kątem ewentualnych podstaw wznowienia. Natomiast wniosek taki podlega kontroli o charakterze *quasi* formalnym, pod kątem hipotetycznej możliwości wznowienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2015 r., II KO 49/15, OSNKW 2016, z. 1, poz. 5).

Lektura wywiedzonego zażalenia nakazuje stwierdzić, iż nie zawiera ono argumentacji, która pozwoliłaby na przyjęcie, iż w sprawie miały miejsce okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania ujęte w art. 540 k.p.k., czy też art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k., których nie dostrzegł w zaskarżonym postanowieniu Sąd Najwyższy. W szczególności podkreślić należy, że w zażaleniu na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności możliwe jest jedynie podnoszenie zarzutów odnoszących się bezpośrednio do tego postanowienia, nie zaś do okoliczności faktycznych rozpoznawanych przez sądy powszechne odnośnie do kwestii dotyczących odpowiedzialności karnej skazanego.

W kontekście szeroko akcentowanej przez skazanego kwestii braku wyznaczenia obrońcy celem sporządzenia i wniesienia wniosku o wznowienie zaznaczyć należy, że tryb ustanawiania obrońcy z urzędu nie może być wdrażany,

jeśli okoliczność, którą skazany podnosi we wniosku, nie mieści się w podstawach wznowienia postępowania. Temu właśnie przeciwdziałać ma tryb przewidziany w art. 545 § 3 k.p.k. Takich zaś podstaw skarżący nie wykazał, co czyniło zbędnym ustosunkowanie się do wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w trybie art. 84 § 3 k.p.k.

Dostrzec jednocześnie trzeba, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 października 2024 r. szczegółowo omówił okoliczności wskazane przez skazanego J.S. w jego osobistym piśmie, dochodząc do trafnej konkluzji, że chociaż formalnie wnioskujący powołał się na podstawę opisaną w art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k., to jednak w uzasadnieniu tego pisma odnosił się do takich okoliczności, które w żadnym razie przesłanek wznowienia nie stanowią. Przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. przewiduje bowiem, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, iż oskarżonego skazano za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie. Chodzi tu zatem o nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi i stronie. To zadaniem wnioskodawcy jest przy tym wykazanie zaistnienia tego rodzaju nowych faktów lub dowodów, które mogłyby wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo dopuszczenia się pomyłki sądowej i wydania błędnego wyroku. Tymczasem analiza wniosku skazanego wprost dowodzi, że żadna ze wskazanych w nim okoliczności nie mieści się w katalogu przesłanek zawartych we wspomnianym przepisie, a zarzuty jakie stawia skazany wyrokom wydanym w jego sprawie wynikają w istocie z niezadowolenia z końcowego rezultatu postępowania, którego podstawą miały być okoliczności, o których J. S. miał wiedzę w czasie postępowania. W takiej sytuacji wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu nie mógł zostać zrealizowany, z uwagi na brak zaistnienia podstaw do jego wyznaczenia.

W tej sytuacji, zwłaszcza wobec braku umotywowanych zarzutów skazanego nakierowanych na samą treść zaskarżonego postanowienia, należało przyjąć, że złożony przez skazanego wniosek słusznie został uznany za oczywiście

bezzasadny i jako taki nie został przyjęty do rozpoznania, a tym samym zażalenie, wskazujące na przyjęcie błędnego trybu procedowania przez Sąd Najwyższy, nie mogło być uznane za zasadne. Należy jedynie zauważyć, iż złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść skazanego nie jest ograniczone żadnym terminem, zatem może on to uczynić ponownie, tyle że po zleceniu sporządzenia wniosku ustanowionemu przez siebie adwokatowi albo radcy prawnemu, o ile obrońca uzna, że powody do wznowienia rzeczywiście zachodzą.

[WB]

[t.n]